

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ

«Եվ բոլորը լցվեցին Սուրբ Հոգով ու սկսեցին խոսել ուրիշ լեզուներով, ինչպես որ Սուրբ Հոգին նրանց խոսել էր տալիս (Գործք Առաք. 2:1-4):

Պատկերացրեք մի մարդու, որը ամբողջությամբ ապրում է միայն իբրև ֆիզիկական մարմին. հոգին մեռած է նրա մեջ: Մարմինը տիրոջից պիտի պահանջի հլու հնազանդ ձևով կատարել իր պահանջները՝ ուտել, խմել, հանգստանալ և այլ հաճույքներ: Միայն այսքանը: Ուրիշ ոչ մի բան նա չի կարող ցանկանալ: Այսպիսի մեկը ինչն՞վ է տարբերվում կենդանուց. իր դաժանությամբ, թե՛ իր տրամաբանությամբ ու խելքով: Եթե նրա մեջ հոգի չկա, բնական է, որ այս երկուսը նա պիտի օգտագործի գազանային բնավզով իր մարմնական բոլոր ցանկությունները իրագործելու համար: Մակայն հարց է ծագում, թե՛ «Ով որ հոգի ունի, արդյոք չի՞ մտածում իր մարմնի, ուտելիքի, հագուստի և այլ նյութական կարիքների մասին»: Անշուշտ մտածում է և նույնիսկ պարտավոր է, բայց հոգին է, որ կարգավորում է, իմաստավորում և գեղեցկացնում մարդկային կյանքը:

Այս առթիվ ուզում եմ ձեզ մի հետաքրքիր դեպք պատմել.

«Մի օր Նյու Յորքի Սուրբ Վարդան Մայր Տաճարում Առաջնորդ Սրբապան Հայրը իր քարոզում մի քանի անգամ ոգևորված ասում է. «Ո՛ր է Հոգին, ո՛ր է Հոգին»: Այդ պահին, մի տասը տարեկան երեխա վազում է Սուրբ Սեղանի մոտ և ուղղակի դիմելով քարոզիչ Սրբապանին, ասում. «Այստեղ եմ, այստեղ եմ»: Անշուշտ այդ պահին բոլորը պարմանում և շփոթվում են: Փոքրիկը, որն իր մոր կողմից միշտ կանչվելիս է եղել «Հոգիս, Հոգիս» փառաբանական խոսքով, մի պահ մտածում է թե Սրբապան Հայրը իրեն է կանչում ու վազում է Սուրբ Սեղանի մոտ» (այդ շրջանին Միացեալ Նահանգաց Արևելյան Թեմի Առաջնորդն էր՝ Գերաշնորհ Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկյանը, որն այժմ Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքն է): Մաքուր սրտով մանուկը այդ պահին դառնում էր Սուրբ Հոգու շնորհների տեսանելի ներկայությունը Սուրբ Սեղանի առջև:

Բոլորս էլ գիտենք, որ կան նաև չար սիրտ ունեցողներ: Երբ մենք խոսում ենք բարության, սիրո, մեծահոգության, խղճմտանքի, գթասրտության և ընդհանրապես գեղեցիկի մասին, մարտահրավեր ենք ուղղում չարի, ատելության, թշնամության, անհոգության, բարկության և ընդհանրապես վատ երևույթների դեմ: Բոլոր բացասական երևույթները մարդուն դեպի մահ են տանում, խոսքս ֆիզիկական մահվան մասին չի, այլ՝ հոգու մահվան:

Հիսուսի ամբողջ քարոզչությունը, կատարած հրաշքներն ու բժշկությունները, իր կրած տանջանքներն ու մահը և ապա հրաշալի ու հաղթական Հարությունը, միայն մի բանի համար էր, որպեսզի մարդկանց հոգիներում թագավորի բարին ու գեղեցիկը:

«Եվ ահա ես ուղարկում եմ Ձեզ իմ Հոր խոստումը, իսկ դուք նստեցե՛ք Երուսաղեմ քաղաքում, մինչև որ երկնքից զորությամբ զգեստավորվեք» (Լուկ. 24:49):

Առաքյալներին պատրաստելու համար Հիսուս փչեց նրանց վրա ու ասաց. *«Առեք Սուրբ Հոգին: Եթե մեկի մեղքերը ներեք, նրանց ներված կլինի. եթե մեկի մեղքերը չներեք, ներված չի լինի»* (Հովհ. 20:22-23):

Եթե այսօր մեր Եկեղեցին ցանկություն ունի ավելի կենսունակ, միասնական և միասիրտ դառնալ, ինչպես մեր նախնիներն էին, առանց խախտելու հիմքը պիտի կարողանա նոր, ժամանակակից ձևերով, մոտեցում ցուցաբերել հավատացյալների հավատքը և սերը պորացնելու համար:

Հարավային Հնդկաստանի Եկեղեցու եպիսկոպոսներից Լեզլի Նիուպիկին գրում է. *«Եթե մի պատասխան գտնենք այս հարցմանը, թե՛ ո՞ր է Եկեղեցին, նախ պետք է հարցնենք, թե՛ Ո՞ր է, որ Սուրբ Հոգին ներկա է իր պորությունում»:*

Այսօր պարզ Եկեղեցի եկողների մեծ մասը բացարձակ ծանոթություն չունեն ո՛չ մեր Եկեղեցու պատմության, ո՛չ նրա հոգևոր առաքելության և ո՛չ էլ մանավանդ՝ Սուրբ Հոգու մասին:

Հարց է առաջանում, եթե մեր ժողովրդի Կաթոլիկները տեղեկություններ չունեն վերոհիշյալների մասին, ինչպե՞ս կարող են լցվել Սուրբ Հոգով:

Պատասխանը կարող ենք գտնել Կ. Պոլսի երջանկահիշատակ Շնորհք Պատրիարք Գալուստյանի այս հրաշալի բացատրական խոսքերի մեջ.

«Պետք է համաձայնինք, որ եթե մեկը կուզե նոր բանով մը լեցվիլ նախ պետք է պարզվի: Հիսուս ըսավ. «Երանի հոգիով աղքատներուն»: Մինչև որ մեկը չպարպե ինքզինք հպարտութենե, անձնասիրութենե, տիրակալության ցանկութենեն, և մարդկային մյուս սովորական ցանկություններեն, Սուրբ Հոգին պիտի չլեցնե անոր կյանքը: Մենք պիտի խաչվինք Քրիստոսի հետ, որպէսզի Քրիստոս կազմավորվի մեր մեջ...»

...Հետո մենք պետք է համաձայնության մը գանք Սուրբ Հոգիի գլխավոր պարզեի մասին, որ սերն է... Որքան լրիվ բնակի Հոգին մեր մեջ, այնքան շատ սեր պիտի արտահայտվի դեպի դուրս» («Գունագեղ Կիրակիներ և Հոգեգալուստ», Իսթանպուլ, 1972, էջ 74-75):

Այսպէս հիմնվեց Աստծու Եկեղեցին: Եկեղեցի, որը կառուցված է մարդկային հոգիների աղյուսից, շաղախված սիրով ու եղբայրսիրությունով: Այն ո՛չ քարից է, ո՛չ փայտից և ո՛չ էլ ոսկուց: Քրիստոսի Եկեղեցին հոգեկան տաճարն է: Նյութական տաճարները հնանում են, կործանվում կամ թշնամին է ավերում, սակայն ոգեղեն տաճարները անմահ են, մշտանորոգ և փյունիկի պէս վերածնվող:

Հոգու կրակը չհանգցնելու լավագույն միջոցը նրա տարածումն է, երբ համախմբվենք ու կողք-կողքի բերենք մեր ջանքերը, հրդեհ ու բոց կլինի, որը ոչ մի հակառակորդ ուժ չի կարող հանգցնել: Հակառակորդ, որը երբեմն սողոսկում է մեր մեջ, հուսալքելու, մասնելու անհոգության, բաժանելու և քայքայելու, դարձնելու մեր ազգի Կաթոլիկներին անտարբեր իրենց հոգևոր ժառանգությանց ու սրբու-

թյունների նկատմամբ: Չարիքներ, որոնք կարող են հանգցնել հոգու նվիրական հուրը, սփռելով ցուրտ ու խավար:

Հիշյալ մտքի ճշմարիտ վկան է Հայ ժողովրդի ու նրանից անբաժան մեր Եկեղեցու պատմությունը: Թեև թշնամիները շատ անգամներ կործանեցին Հայոց երկիրը, հողմացրիվ արեցին մեր ազգի պավակներին, փլատակների ու պահեստների վերածեցին մեր Եկեղեցիները, սակայն չկարողացան հանգցնել Հայ հոգու կանթեղը, հավատքի ու հույսի կրակը: Այո՛, չկարողացան, որովհետև ինքնազիտակցության փոքրիկ մի կայծ բավական է եղել վերստին բորբոքելու Հայ հոգու հուրը:

**ՇԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐՅ Ա.Ձ.
«ՀՀՈԳԻՈՅՆ ՉԳԱԼՈՒՄՏՆ»**

Չհոգւոյն գալուստն տօնեմք, որ մխիթարեաց պառաքեալսն հանգչելով ի նոսա հրեղէն լեզուօք. օրհնեալ յաւիտեան:

Չերևումն հոգւոյն տօնեմք, վերաբերեալ աստուած խոստովանիմք նորոգող եւ կենդանարար. օրհնեալ յաւիտեան:

Այսօր ուրախացեալք հոգւովն, խոստովանիմք աստուած Վհոգին սուրբ բղիւումն եւ լցուցիչ պամենայն. օրհնեալ յաւիտեան:

Հոգու գալուստն ենք տոնում, որը առաքյալներին մխիթարեց հրեղեն լեզուներով նրանց վրա հանգչելով. թող օրհնյալ լինի հավիտյան:

Հոգու երևումն ենք տոնում, նրան խոստովանվում ենք իբրև վերեկից եկող նորոգիչ և կենդանարար Աստված. թող օրհնյալ լինի հավիտյան:

Այսօր ուրախ սրտով Մուրբ Հոգուն իբրև Աստված ենք խոստովանվում. բխումն ու բոլորին լիցքավորողը. թող օրհնյալ լինի հավիտյան:

Հոգեգալստյան տոնը ամեն տարի մի առիթ է ստեղծում մեզ հավատացյալներիս առաքյալների օրինակով ի մի գալու, վերստին խառնելու սրտերի մոխիրը և վառելու, բորբոքելու Մուրբ Հոգու կիսահանգած ու դալկացած կրակը՝ անհամաձայնության, այլասիրության, կեղծիքի խավարը և եսասիրության ցուրտը: Եվ կարևոր չի, որ մենք խոսենք զանազան լեզուներով, սակայն Մուրբ Հոգու շնորհիվ խոսենք մեզ պակասող մի շատ կարևոր լեզվով՝ Միտ լեզվով, Միտ բարբառով, որով խոսում են սրտերը, որոնք փառաբանում են Հորը, Արդուն և Մխիթարիչ Մուրբ Հոգուն: Ամեն:

